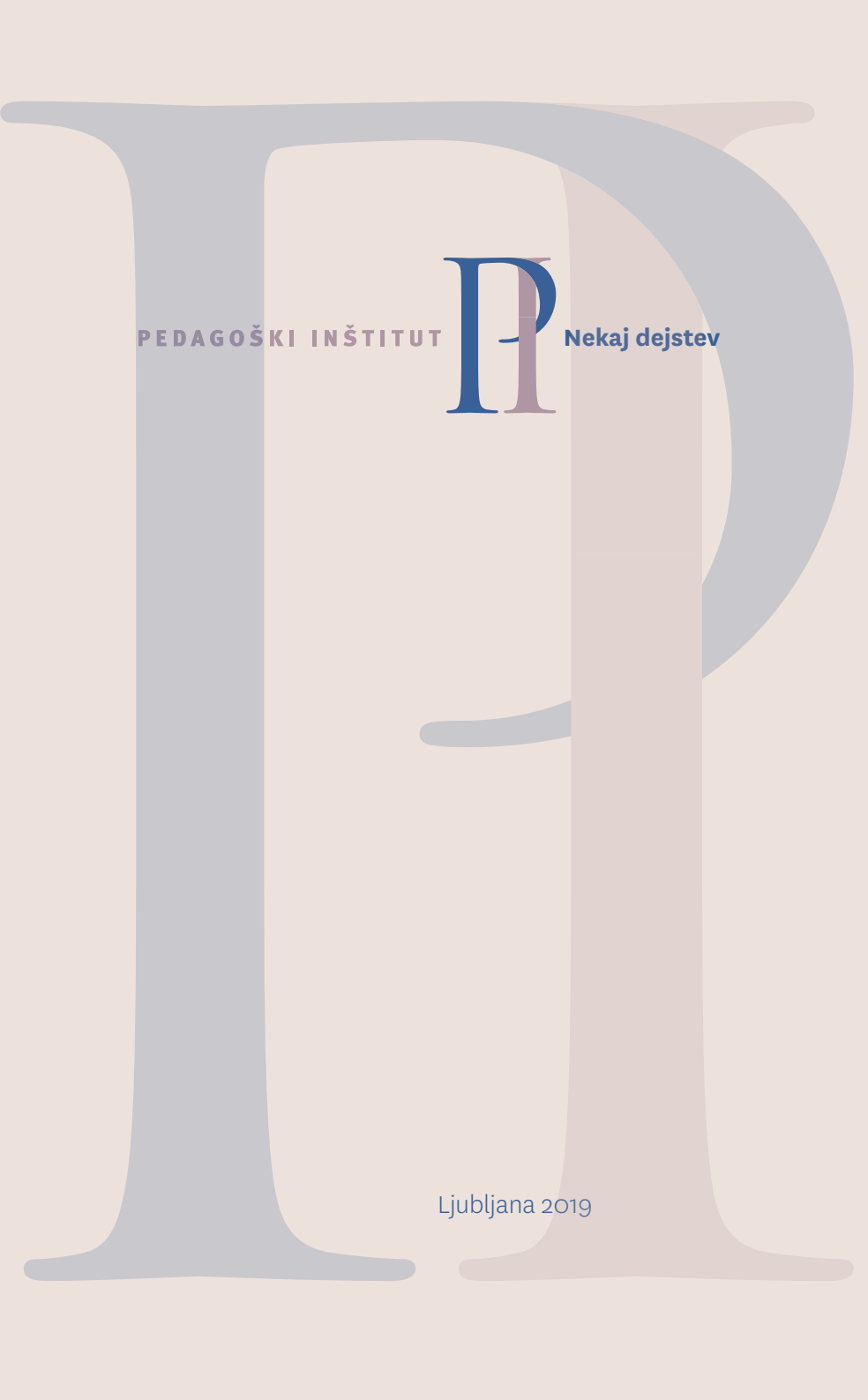

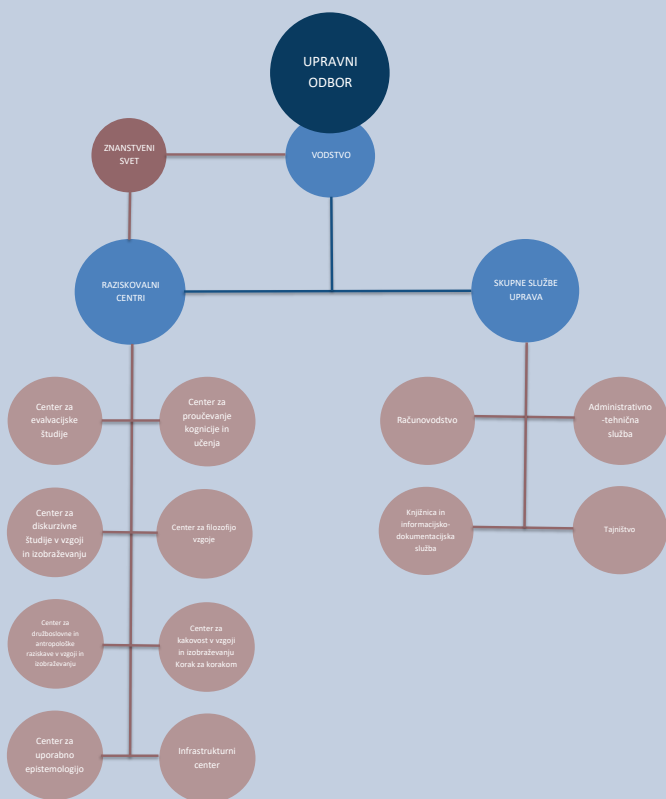

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Nekaj dejstev

Ljubljana 2019

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Nekaj dejstev

Ljubljana 2019

PLUTARH:
RAZUM NI
POSODA, KI
BI JO BILO
POTREBNO
NAPOLNITI,
TEMVEČ
OGENJ,
KI GA JĚ
POTREBNO
VZGATI.

Nagovor direktorja

3

Spoštovane in spoštovani!

“Ta mlada pedagoška hiša se nima ... ponašati ali šopiriti z ničimer, kar bi vzbujalo posebno pozornost in bi bilo vredno javne zabeležbe. Stisnjena v komaj še primernih pet ‘pisarnic’ na Cankarjevi 5/III, s kroničnim pomanjkanjem osebja in denarja, bi komaj utegnila komu ugajati ... Ko je pričel inštitut 1. maja 1965 delati, je imel 2 pedagoga, 2 psihologa, direktorja pedagoga in tajnika. V tri sobe smo razpostavili prastaro pohištvo, nabrano z vseh vetrov. Le skupina z Zavoda za šolstvo, ki je v celoti prešla na inštitut, je dobila ‘za doto’ nekaj boljšega pohištva na reverz. Od nekod, zdi se, da iz sodne uprave, smo dobili še prastar pisalni stroj. V takih neslavnih okoliščinah se je začelo pedagoško raziskovalno delo na Slovenskem ...” Tako se konkretnih začetkov dela na Pedagoškem inštitutu spominja dr. Iva Šegula, njegova prva redna direktorica.

Začetki Pedagoškega inštituta pa so še dobrih deset let starejši. Leta 1954 je bila namreč pri svetu LRS za prosveto in kulturo v Ljubljani ustanovljena komisija za proučevanje šolstva. Iz te se je leta 1956 razvil Zavod LRS za proučevanje šolstva, v katerega okviru se je izoblikovala tudi skupina za pedagoško-psihološko raziskovalno delo. Ta skupina, šlo je za tri raziskovalce oz. raziskovalke, je bila zarodek inštituta in je 1. maja 1965 v celoti prešla na inštitut.

Potreba po raziskovalnem delu na pedagoškem področju je bila v zraku že pred l. 1956. Že leta 1952 in 1953 se je pojavila v pedagoškem tisku vrsta razprav o znanstveno-raziskovalnem delu v pedagogiki. V *Sodobni pedagogiki* je tako dr. Vlado. Schmidt že leta 1952 zapisal: “Vse raziskovalno delo bi usmerjal Pedagoški inštitut. Delo v tem inštitutu bi ne moglo biti postranska zaposlitev, temveč osnovni poklic njegovih članov ... Res je, da se na Slovenskem doslej še nihče ni ukvarjal s pedagoškim raziskovalnim delom kot s svojo osnovno zaposlitvijo ... Sedaj pa je že čas, da tudi v metodiki razvijanja pedagoške znanosti napravimo korak naprej.”

Septembra 1964, dobrih deset let za tem, se je na Sekretariatu za prosveto in kulturo tako odvil sestanek, na katerem so razpravljali o ustanovitvi, profilu in nalogah bodočega pedagoškega inštituta. Prvi predlog o naravi, strukturi in delu pedagoškega inštituta je na tem sestanku razložil takratni predstojnik Oddelka za pedagogiko na FF, prof. dr. Stanko Gogala, s čimer so se začele neposredne in konkretne priprave na ustanovitev Pedagoškega inštituta na Slovenskem.

2. 3. 1970 je ustanoviteljske pravice nad inštitutom prevzela Univerza v Ljubljani, pod okriljem katere je Pedagoški inštitut deloval vse do 26. 4. 1995, ko je Vlada RS sprejela sklep o ustanovitvi (samostojnega) javnega raziskovalnega zavoda (JRZ) Pedagoški inštitut.

Danes je Pedagoški inštitut osrednji znanstveno-raziskovalni inštitut na področju vzgoje in izobraževanja, katerega raziskovalno delo obsega celotno izobraževalno vertikalno, od predšolske vzgoje do visokega šolstva. Okrog 35 raziskovalk in raziskovalcev, v 8 centrih, se raziskovalno ne ukvarja le s t. i. mednarodnimi študijami znanja (PISA, TALIS, PIRLS, TIMSS, ICCS ...), po katerih je Pedagoški inštitut v širši javnosti verjetno najbolj znan, temveč tudi s filozofskimi, predvsem etičnimi problemi vzgoje in izobraževanja, s komunikacijo in načini rabe jezika v edukaciji, z vprašanji (družbene konstrukcije) spola v izobraževalnem procesu, z raznovrstnimi psiho-socialnimi vprašanji, ki se pojavljajo v času šolanja, od motivacije do anksioznosti in empatije, od medvrstniškega nasilja do nasilja nad učitelji, pa vse do prehoda iz vrtca v šolo in socialno-ekonomskega statusa študentov in študentk. Seveda raziskovalna področja Pedagoškega inštituta s tem niso izčrpana, veliko več boste o njih izvedeli, če si ogledate našo spletno stran: www.pei.si. Veseli pa bomo tudi vašega obiska.

Ljubljana, 15. julija 2019

Prof. dr. IGOR Ž. ŽAGAR, *direktor Pedagoškega inštituta*

EURIPID:
KDOR
ZANEMARJA
UČENJE V
MLADOSTI,
IZGUBI
PRETEKLOST
IN JE
MRTEV ZA
PRIHODNOST.

Opis centrov

6 Center za diskurzivne študije v vzgoji in izobraževanju

Namen Centra za diskurzivne študije je predvsem preučevanje komunikacije v vseh njenih razsežnostih, s posebnim poudarkom na tistih, ki izstopajo v procesu vzgoje in izobraževanja, obenem pa stalna in postopna gradnja (hevrističnega) modela komunikacije, ki bo upošteval in spoštoval, učiteljem/učiteljicam in učenkam/učencem pa pomagal ozavestiti in uporabljati, tele tri – stopnjevite in medsebojno pogojujoče se – principe ravnanja z jezikom, sporazumevanja in sporočanja:

Da je jezik vedno naše temeljno orodje, ne le v znanosti, vzgoji in izobraževanju, temveč tudi – navajamo le nekaj področij – v ekonomiji, na področju socialnega dela, politologije (in politike), zunanjih in notranjih odnosov ...

V ta namen je potrebno najprej ozavestiti in osebno utrditi (pogosto prezrto) dejstvo, da je pogoj sleherne uspešne komunikacije nekonfliktnost, ki je predvsem učinek in rezultat uporabe strategij vljudnosti, s tem pa, posledično, spoštovanja in neogrožanja posameznikove integritete (in jaza). Raziskave strategij vljudnosti v jeziku (in če prav razmislimo, kje drugje pa naj bi potekale in se izražale?) so zadnjih 20 let ena od prevladujočih tem na področju jezikovne pragmatike, aplikacija rezultatov pa sega vse od multikulturnih in medkulturnih študij do diplomacije. V Centru za diskurzivne študije jo obravnavamo v okviru retorike in argumentacije, ki predstavljata središče naših raziskav.

Ko ozavestimo vlogo jezika v uspešnem vzpostavljanju in vzdrževanju komunikacije, je veliko lažje pokazati in prepričati, da jezik sam vsebuje nekatere elemente, ki pomen že nosijo s seboj, ne glede na to, kaj mi – njegovi uporabniki – želimo povedati. V glavnem gre za t.i. argumentativne veznike (še, še, že, celo, tudi, ampak, ...), ki imajo bistveno vlogo pri argumentaciji in sklepanju, in pa v leksiko

vpisane argumentativne usmeritve, ki določajo smer diskurzivne izmenjave.

Član/ica centra

doc. dr. JANJA ŽMAVC, znanstvena sodelavka, *vodja centra*
red. prof. dr. IGOR Ž. ŽAGAR, znanstveni svetnik, direktor
Pedagoškega inštituta.

7

Center za družboslovne in antropološke raziskave v vzgoji in izobraževanje

V središču zanimanja centra so interdisciplinarne tematike, ki povezujejo humanistične vede in družboslovje. Medsebojne povezave med vejami antropologij in njihovimi podlagami pa pomenijo tudi določeno legitimacijo imena Centra, ki v imenu vsebuje »antropologijo v vzgoji in izobraževanju«. Pedagoška antropologija kot najsplošnejši del pedagogike izhaja iz tematizacije predpostavk vzgoje, izobraževanja in znanja oz. vednosti ter je zato kritična avtorefleksija pedagoških teorij in praks.

V okviru pluralne paradigme interdisciplinarnosti se sodelavke in sodelavci centra usmerjajo v raziskovanja vzgoje in izobraževanja, z upoštevanjem sledečih poglobitvenih vidikov:

razvijanje demokratične edukacije z demokratično edukacijsko in politično kulturo;

vpeljevanje in utemeljevanje pomena raziskovanja »spola in edukacije« kot interdisciplinarnega in multidisciplinarnega področja, opirajoč se na podmeno, da so akademske meje hkrati tudi epistemološke meje

reevaluacija obstoječih vednosti skozi povezavo »vednosti in oblasti« ter prevpraševanje zahodne epistemologije in načinov pridobivanja vednosti;

preučevanje teoretskih orientacij edukacijskega feminizma;

raziskovanje vpliva kulturnih sprememb na pedagoški proces in rezultate učenja, skupaj z refleksijami aktualnih družbeno-političnih modelov;

- 8 raziskovanje preobrazbe šole iz transmisijske v transformacijsko, raziskovanje pomena kurikularne reforme in različnih drugih, s kurikulumom povezanih konceptov.

Člani/ce centra

doc. dr. VALERIJA VENDRAMIN, višja znanstvena sodelavka,
vodja centra

red. prof. dr. DARKO ŠTRAJN, znanstveni svetnik

mag. ANA MLADENović, mlada raziskovalka

dr. BOGOMIR NOVAK, višji znanstveni sodelavec (v pokoju)

Center za evalvacijske študije

Center za evalvacijske študije deluje v okviru raziskovalnih področij vzgoje in izobraževanja in psihologije. V svojem jedru center skrbi za evalvacijo šolskega sistema, delov in celote, hkrati pa z aktivnim delovanjem članic na medsebojno povezanih področjih sledi cilju izboljšave šolskega sistema za dosego optimalnih učinkov na ravni posameznika, razreda, šol in skupnosti. Raziskovalna skupina centra se osredotoča na spodbujanje enakih možnosti za izobraževanje in s tem spodbujanjem razvoja za vse v izobraževanje vključene posameznike. Z vsebinskimi področji preučevanja dejavnikov, ki v učencih in učenkah (preko njihovih notranjih stanj in vedenj) vplivajo na zmanjšano možnost pridobivanja znanja ter njihovo blagostanje posegamo (tudi) na področje duševnega zdravja. Osrednji koncepti se vežejo na socialne in čustvene vidike učenja in poučevanja, tako z vidika učencev in učenk kot z vidika učiteljev. Skupina gradi na znanju in izkušnjah v raznolikih znanstveno raziskovalnih projektih ter na povečevanju mednarodnega sodelovanja predvsem z možnostjo skupnega oblikovanja vseevropskih smernic izboljševanja in evalvacije učnega procesa.

Vsebine raziskovanja:

socialni in čustveni dejavniki učenja in poučevanja, blagostanje;

pozitivni razvoj mladih v različnih kontekstih;

9

predšolska vzgoja in prehod v osnovno šolo ter sodelovanje s starši;

profesionalni razvoj učiteljev, vzgojiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju;

vključevanje, učenci in dijaki s posebnimi potrebami, učenci in dijaki priseljenci.

Članice centra:

doc. dr. ANA KOZINA, znanstvena sodelavka, *vodja centra*

TINA PIVEC, mlada raziskovalka

dr. TINA RUTAR LEBAN, znanstvena sodelavka

MANJA VELDIN, raziskovalka

doc. dr. MAŠA VIDMAR, znanstvena sodelavka

izr. prof. dr. TINA VRŠNIK PERŠE, višja znanstvena sodelavka

Center za filozofijo vzgoje

Teoretski okvir raziskav, ki se izvajajo v okviru centra, so klasične in sodobne filozofske ideje o vzgoji in izobraževanju. Raziskave vključujejo različne filozofske pristope k analizi in interpretaciji epistemoloških, metafizičnih, etičnih in političnih razsežnosti vzgoje in izobraževanja. Posebna pozornost je namenjena kritični analizi temeljnih konceptov (vzgoja, izobrazba, indoktrinacija, državljanstvo, toleranca, pravičnost, enakost možnosti, človekove in otrokove pravice, znanje, patriotizem itd.).

Člani centra

doc. dr. ZDENKO KODELJA, znanstveni svetnik, *vodja centra*

red. prof. dr. MARJAN ŠIMENC, znanstveni svetnik

dr. MITJA SARDOČ, višji znanstveni sodelavec

CICERON:
AVTORITETA
TISTIH, KI
UČIJO, JE
POGOSTO
OVIRA ZA
TISTE, KI
SE ŽELIJO
UČITI.

Center za preučevanje kognicije in učenja

V centru interdisciplinarno raziskujemo na naslednjih znanstvenih področjih: razvojna in socialna psihologija, socialna filozofija, filozofija vzgoje, antropologija vsakdanjega življenja in medijski študiji.

11

Raziskovalno dejavnost izvajamo ob zavedanju, da so pozornost do temeljnih vprašanj, njihovo naslavljanje in odpiranje, bistveni za smotno oblikovanje raziskovalnih problemov in izhodišč. Zato se osredotočamo na tista mesta v javnem in administrativnem diskurzu ter v dominantnih znanstvenih paradigmah, ki bistveno določajo današnje razumevanje tako širše družbe kot tudi šolstva. Tako preučujemo vlogo in vpliv prevladujočih ideologij ter načinov razumevanja na današnje načrtovanje in izvajanje politik ter praks v vzgoji in izobraževanju. Posebno pozornost namenjamo tudi specifičnim učinkom kulturnih vzorcev, prepričanj in uveljavljenih predpostavk na kognitivni, osebni in socialni razvoj otrok in mladostnikov.

Raziskovanje usmerjamo v preučevanje vloge in pomena znanja in izobraževanja za optimalen psiho-socialni razvoj vseh otrok in mladostnikov ter njihovo opolnomočenje za aktivno državljanstvo (razvoj kritičnega mišljenja, politične in medijske pismenosti, medkulturnih in državljskih kompetenc) v kontekstu aktualnih družbenih sprememb.

Raziskovalne usmeritve in cilji:

razvoj analitičnih izhodišč za preučevanje in interpretiranje paradigmatiskih in ideoloških sprememb na področju vzgoje in izobraževanja;

raziskovanje socialne pravičnosti v kontekstu šole (toleranca, pravičnost, družbena odgovornost, solidarnost, emancipacija, javno/zasebno);

raziskovanje različnih oblik vzgojno-izobraževalnega procesa, ki ob upoštevanju individualnih razlik omogoča usvajanje in razvoj zanimanja tako za temeljna kot uporabna znanja;

preučevanje socialnih interakcij v specifičnih družbenih kontekstih (šola, vrstniki, mladinske organizacije, lokalna skupnost, družbenopolitični sistem) in njihovih učinkov na razvoj (socialne) kognicije, motivacije, osebnosti ter

12 socialnega vedenja otrok in mladostnikov;

razvoj participatornih šolskih skupnosti (raziskovanje različnih načinov oblikovanja inkluzivnega šolskega okolja v povezavi z lokalno skupnostjo, ki prispeva k opolnomočenju mladih za aktivno državljanstvo);

razvoj strategij socialnega vključevanja otrok in mladostnikov, zlasti kulturno in socialno ogroženih (npr. priseljencev, mladih na prehodu v odraslost), na podlagi teoretsko utemeljenih in empirično preverjenih modelov;

konstrukcija in priredbe merskih pripomočkov za področja socialno-kognitivnih konceptov, odnosa do znanja, medkulturnih kompetenc, učnih in didaktičnih pristopov, socialnih interakcij in organizacijske kulture.

Član/ice centra

doc. dr. ALENKA GRIL, višja znanstvena sodelavka, *vodja centra*

mag. SABINA AUTOR, asistentka z magisterijem

doc. dr. IGOR BIJUKLIČ, znanstveni sodelavec

Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju

Korak za Korakom

Dejavnosti Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom (CKVI KZK) temeljijo na načelu enakih možnosti, načelih demokratične civilne družbe, otrokovih pravicah in pravicah staršev, sodobnih spoznanjih o otrokovem razvoju in učenju ter vplivih različnih dejavnikov nanju. Posebno skrb namenjamo najranljivejšim skupinam otrok in njihovim staršem. CKVI KZK si preko dejavnosti profesionalnega razvoja strokovnih delavcev ter akcijskega in participatornega

raziskovanja vzgojno-izobraževalne prakse prizadeva za visokokakovostno vzgojo in izobraževanje ter načrtovanje, uvajanje in evalviranje sprememb na področju predšolske vzgoje in prehoda v osnovno šolo. CKVI KZK vodi, vsebinsko usmerja in koordinira Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom.

13

Interna spletna stran Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom je dostopna na tej povezavi: www.korakzakovost.si

Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom je eden od ustanovnih članov in polnopravni član Mednarodnega združenja Korak za korakom (International Step by Step Association).

Članice centra

doc. dr. JERNEJA JAGER, znanstvena sodelavka, *vodja centra*
mag. MATEJA REŽEK, raziskovalka z magisterijem
izr. prof. dr. SONJA RUTAR, znanstvena sodelavka
PETRA ZGONEC, raziskovalka
MATEJA MLINAR, raziskovalka
PETRA BOZOVIČAR, raziskovalka

Center za uporabno epistemologijo

Raziskovalni center za uporabno epistemologijo je usmerjen v raziskovanje epistemoloških, socioloških, makrosocialnih, mikrosocialnih, komunikacijskih in pedagoških vidikov znanja. Med najpomembnejše raziskave tega področja štejemo mednarodne raziskave (znanja), ki jih koordinirajo mednarodni centri: Mednarodna zveza za evalvacijo dosežkov v izobraževanju – IEA (TIMSS, PIRLS, CivEd/ICCS, SITES/ICILS), Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj – OECD (TALIS, PISA) in Evropska komisija – EK (ESLC). V okviru centra delujejo trije oddelki: oddelek za IEA študije, oddelek za OECD in EU študije ter oddelek za kurikularne analize in teorije znanja. Center na Pedagoškem inštitutu (in za Slovenijo) koordinira naštete IEA in OECD mednarodne primerjalne raziskave in ima za te raziskave

vzpostavljene nacionalne koordinacijske centre. Pomembnejše področje delovanja centra so tudi analize razvoja izobraževalnih politik. V vsebinskem smislu lahko raziskovanje sodelavcev in sodelavk Centra za uporabno epistemologijo strnemo v

14 naslednje sklope vsebin:

teorije znanja in mednarodne raziskave znanja;

policy-making na področju edukacije (kurikularne politike; izobraževalne politike);

učbeniki in didaktična gradiva (e-učbeniki, e-gradiva).

Člani/ce centra

doc. dr. EVA KLEMENČIČ, višja znanstvena sodelavka, *vodja centra*

ŠPELA JAVORNIK, mlada raziskovalka

dr. PLAMEN V. MIRAZCHIYSKI, znanstveni sodelavec

JURE NOVAK, raziskovalec

BARBARA JAPELJ PAVEŠIČ, raziskovalka

KLAUDIJA ŠTERMAN IVANČIČ, raziskovalka

dr. URŠKA ŠTREMEL, znanstvena sodelavka

ARISTOTEL:
KORENINE
IZOBRAŽEVANJA
SO GRENKE,
TODA SADEŽ JE
SLADEK.

LEONARDO
DA VINCI:
UČENJE NIKOLI
NE IZČRPA
RAZUMA.

Infrastrukturni center

16 Infrastrukturni program PI deluje kot podpora znanstveno-raziskovalnemu delu na področju edukacije, pretežno v obliki izvajanja vseh potrebnih dejavnosti za zagotavljanje metodološke ustreznosti različnih vrst zbiranja podatkov na področju izobraževanja in za vključevanje Slovenije v mednarodne raziskave v izobraževanju, kot so npr. PISA, PIRLS, ICCS, TALIS in druge, ki so postale pomemben vir operacionalizacije vzgojno-izobraževalnih ciljev, tako v nacionalnem kot v mednarodnem okviru. Pri tem je dodana vrednost infrastrukturnega programa v tem, da so podatkovne baze zbrane, urejene in vzdrževane na enem mestu in po enotnih, visokih tehničnih standardih, z uporabo specifičnih metodologij in znanj, ki pri mednarodnih raziskavah zagotavljajo tudi mednarodno in časovno primerljivost dobljenih rezultatov. Posamezna mednarodna raziskava se izvaja periodično na nekaj let, kar poleg pregleda trenutnega stanja omogoča tudi raziskovanje trendov v dosežkih in drugih podatkih ter mednarodno primerjavo Slovenije in njenega vzgojno-izobraževalnega sistema z drugimi državami.

Osnovna dejavnost infrastrukturnega programa je tako snovanje in oblikovanje baz podatkov iz nacionalnih in mednarodnih raziskav in statističnih analiz teh podatkov. Pri tem je pomembno znanje, ki ga infrastrukturni program PI razvija že vrsto let, saj gre za baze podatkov, ki zahtevajo specifične pristope k urejanju in statističnim analizam.

V okviru dejavnosti zbiranja, vodenja in vzdrževanja baz podatkov ter njihovih obdelav, analiz in interpretacij, poteka tudi sodelovanje s slovenskimi univerzami in fakultetami pri opravljanju študijske prakse, opravljanju prostovoljnega dela študentov in pripravi diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog. Nenazadnje pa so pomemben uporabnik rezultatov dela infrastrukturnega programa deležniki slovenskega vzgojno-izobraževalnega sistema, med njimi v prvi vrsti šole, ravnatelji in učitelji.

Članice centra

mag. MOJCA ČUČEK, raziskovalka z magisterijem, *vodja centra*

mag. SUZANA GERŽINA, raziskovalka z magisterijem

mag. ANA MLEKUŽ, raziskovalka z magisterijem

mag. KARMEN SVETLIK, raziskovalka z magisterijem

SIMONA ŠTIGL, raziskovalka

17

Uprava

Naloge na področju upravnih, pravnih, finančnih, računovodskih, kadrovskih, administrativnih in informativno-dokumentacijskih zadev opravljajo skupne službe/uprava.

Organizacijske enote

računovodstvo;

administrativno-tehnična služba;

knjižnica in informacijsko-dokumentacijska služba;

tajništvo.

Skupne službe/upravo vodi sekretarka Pedagoškega inštituta, ki skrbi za pravne, organizacijske in splošne naloge, spremlja kadrovsko politiko in, ob odsotnosti direktorja, po pooblastilu zastopa Pedagoški inštitut.

Zaposleni_e v upravi:

red. prof. dr. IGOR Ž. ŽAGAR, znanstveni svetnik, *direktor Pedagoškega inštituta*

TAMARA KOTNIK, sekretarka

NEVENKA ZEMLJIČ DRNOVŠEK, strokovna sodelavka VI

ZDENKA OBAJDIN, vodja računovodstva

VIOLETA ŽENATI, računovodja

POLONA RAMŠAK ZAVIRŠEK, knjižničarka

KONFUCIJ:
VSAKA
RESNICA
IMA ŠTIRI
VOGALE:
KOT
UCITE LJ
VAM DAM
ENEGA, NA
VAS PA JE,
DA NAJDETE
OSTALE TRI.

Dve mednarodni organizaciji, OECD (Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj) in IEA (Mednarodna zveza za evalvacijo izobraževalnih dosežkov), usmerjata velike primerjalne raziskave znanj. Obstajajo še druge, katerih domet je ožje regijski. Pedagoški inštitut (PI) v Sloveniji koordinira te mednarodne primerjalne raziskave znanja (v angl. international large-scale student assessments - ILSA) in primerjalne študije za šolsko področje, in sicer raziskave obeh organizacij, tj. IEA in OECD. Pomembno je, da imamo v Sloveniji zanesljive in merljive podatke o stanju šolskega sistema in da so ti podatki in kazalniki zbirani redno (v več časovnih ciklih). To velja tako za osnovnošolsko raven (kamor se praviloma umeščajo predvsem IEA raziskave, razen TIMSS Advanced) kakor srednješolsko raven (praviloma OECD PISA). Organizaciji že v osnovi konceptualizirata svoje raziskave različno. Medtem, ko se IEA raziskave osredotočajo predvsem na šolsko znanje, pridobivanje spreminjanje itd. le-tega in predvsem kurikularne podstat (zato se praviloma različne pismenosti merijo v 4. in 8. razredu, v obdobju obveznega izobraževanja), se PISA osredotoča na kompetence, ki jih raziskuje v smislu tega, kako so mladi šolajoči se 15. letniki pripravljeni na trg dela in življenje, ne glede na to, kje so te kompetence pridobili. Na tem mestu omenimo le to značilnost, iz različne konceptualizacije domen merjenja namreč izhajajo tudi druge razlike, med tema dvema globalnima organizacijama pri zbiranju podatkov. Pomembno pa je poudariti, da te raziskave ne zbirajo le podatkov o različnih pismenostih/kompetencah učencev/dijakov, temveč številne druge ozadenjske podatke, ki bolje pojasnjujejo njihove dosežke. Zato so v različne raziskave vključeni tudi različni vprašalniki: za učence/dijake, šole oz. ravnatelje, učitelje, v eni od raziskav tudi starše ter nacionalni kontekstualni vprašalniki. In katere mednarodne primerjalne raziskave koordinira PI? Znotraj Centra za uporabno epistemologijo so vzpostavljeni naslednji nacionalni koordinacijski centri: IEA PIRLS (bralna pismenost četrtošolcev), IEA TIMSS (matematična in naravoslovna pismenost osmošolcev ter TIMSS Advanced – predmaturitetna matematika in fizika), IEA ICILS

20 (računalniška in informacijska pismenost osmošolcev), IEA ICCS (državljska vzgoja in izobraževanje osmošolcev), OECD PISA (matematične, naravoslovne, bralne kompetence v Sloveniji praviloma dijakov 1. letnikov) ter za študijo OECD TALIS (v katero so vključeni le ravnatelji in učitelji). Predstavnica Slovenije v Generalni skupščini IEA je prav tako vodja Centra za uporabno epistemologijo. Toda nacionalni koordinacijski centri niso odgovorni le za izvedbo posameznih raziskav, temveč tudi za pripravo nacionalnih poročil, sekundarne študije teh podatkov itd.

Seznam pomembnejših projektov in programov

Nacionalni projekti

Programi ARRS

Družbena pogodba v 21. stoletju: historično-sociološki, filozofsko etični in izobraževalno-pedagoški vidik (2015–2019)
Edukacijske raziskave (1999–2019)

Uporabna razvojna psihologija (2004–2019)

Zbiranje, vodenje in arhiviranje podatkov v sistemu vzgoje in izobraževanja (2009–2020)

Projekti ARRS

Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov (2016–2017)

Neoliberalizem v evropskem izobraževalnem prostoru: med učinkovitostjo in pravičnostjo slovenskih izobraževalnih politik in praks (2016–2018)

Pozitivni razvoj mladih v Sloveniji: razvojne zakonitosti v kontekstu migracij (PYD-SI-MODEL) (2019–2022)

Radikalizacija in nasilni ekstremizem (2018–2021)
Raziskovalni pouk sodobnih znanstvenih vsebin in prepoznavanje nadarjenih učencev (2017–2020)

Spodbudno učno okolje za motivirano učenje in kakovostno znanje (2018–2020)

Učinkovitost različni vrst učnih opor pri samoregulaciji e-učenja (2018–2021)

21

Zdravstvena nega kot znanstvena disciplina v Sloveniji: mednarodno primerljiv sistem sekundarnega in terciarnega izobraževanja v zdravstveni negi kot temelj raziskav in prispevka znanosti k trajnostnemu družbenemu razvoju (2015–2017)

Projekti Evropskih socialnih skladov:

Inovativna učna okolja – Inovativna pedagogika 1:1 (2015–2018)

JEŠT: Jeziki štejejo (2017–2022)

KAUČ: Za kakovost slovenskih učbenikov (2017–2022)

Le z drugimi smo (2016–2021)

OBJEM: Bralna pismenost in razvoj slovenščine (2016–2022)

SKUM: Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo (2017–2022)

Evalvacija in spremljanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega sistema s pomočjo mednarodnih raziskav in študij (2016–2020)

Mednarodni projekti:

ATS2020: Assessment of Transversal Skills 2020 (2015–2018)

BRAVEdu: Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education (2017–2019)

- CAREER: Creating Awareness Raising and Empowerment for Employability and Resiliency (2014–2015)
- 22** DIDESU: Differentiation of Instruction for Teacher Professional Development and Students' Success (2015–2017)
- EQUAP: Enhancing Quality in Early Childhood Education and Care through Participation (2014–2016)
- E-story: Media and History. From Cinema to the Web. Studying, Representing and Teaching European History in the Digital Era (2015–2018)
- ETTECEC: Early Attention for the Inclusion of Children with Autism Spectrum Disorder in ECEC systems (2017–2019)
- EUFOLIO EU: Classroom Eportfolios (2013–2015)
- Evroštudent VII (2019–2021)
- HAND in HAND: Social and Emotional Skills for Tolerant and Non-discriminative Societies (A Whole School Approach) (2017–2020)
- INTESYS: Together – Supporting Vulnerable Children Through Integrated Early Childhood Services (2017–2019)
- Khetaun: Together: with Key Steps Towards Inclusion of Romani Children in Quality Preschool Education (2015–2018)
- SIRIUS 2.0: Policy Network on Migrant Education (2018–2021)
- Social Inclusion, Education and Urban Policy for Young Children (2016–2019)
- START: A Good Start for All: Sustaining Transitions Across the Early Years (2016–2019)
- TITA: Team Cooperation to Fight Early School Leaving (2014–2017)

TOY for Inclusion: Community Based Early Childhood Education and Care (ECEC) for Roma Children (2017–2019)

TOY PLUS: Together Old and Young: Practitioners Learning and Upscaling Skills (2016–2018)

23

Toy to Share, Play to Care (2019–2021)

Tuscan Approach Learning for Early Childhood Education and Care (2013–2015)

VALUE: Value Diversity in Care and Education (2018–2020)

Seznam projektov najdete na: www.pei.si/raziskovalna-dejavnost/

Znanstvena revija Šolsko polje

Šolsko polje je znanstvena revija za teorijo ter raziskave vzgoje in izobraževanja z mednarodnim uredniškim odborom. Izhaja trikrat letno, izdaja pa jo Slovensko društvo raziskovalcev šolskega polja.

Poglavitni namen revije je prispevati k razvoju edukacijskih ved in interdisciplinarnemu pristopu k teoretičnim in praktičnim vprašanjem vzgoje in izobraževanja. V tem okviru revija posebno pozornost namenja razvijanju slovenske znanstvene in strokovne terminologije ter konceptov na področju vzgoje in izobraževanja ter raziskovalnim paradigmam s področja edukacijskih raziskav v okviru družboslovno-humanističnih ved. Objavlja znanstvene in strokovne članke s širšega področja vzgoje in izobraževanja ter edukacijskih raziskav (filozofija vzgoje, sociologija izobraževanja, uporabna epistemologija, razvojna psihologija, pedagogika, andragogika, pedagoška metodologija itd.), pregledne članke ter recenzije domačih in tujih monografij z navedenih področij.

Dostop do revije Šolsko polje: www.pei.si/solsko-polje/

Digitalna knjižnica

Digitalna knjižnica je uredniško-založniška platforma za celovito digitalno izdajanje znanstvene literature, in sicer tako eno- in večavtorskih monografij in učbenikov kot tudi znanstvenokritičnih izdaj virov. Je del znanstvene založbe Pedagoškega inštituta v Ljubljani.

Platforma Digitalna knjižnica obsega štiri zbirke:

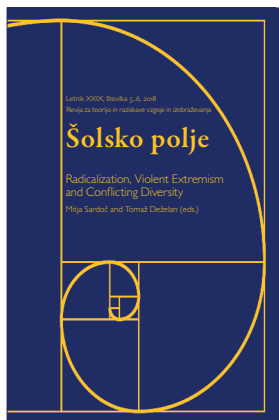
»Dissertationes« kot urednik vodi red. prof. dr. Igor Ž. Žagar, namenjena pa je izdajanju novih in ponatisu že izdanih eno- in večavtorskih monografij s področja humanistike in družboslovja.

Zbirka »Clavis litterarum Slovenicarum« nastaja pod uredniško taktirko izr. prof. dr. Jonatana Vinklerja, v njej bodo kot znanstveno-kritične edicije objavljena dela slovenskega slovstva med 1550 in 1918.

Zbirko »Compendia« uredniško vodi doc. dr. Janja Žmavc, v njej pa izhajajo predvsem univerzitetni učbeniki in študijsko gradivo za posamezne predmete na fakultetah štirih slovenskih univerz ali zasebnih visokih šol.

»Documenta«: zbirka prinaša besedila, ki so rezultat tekočega raziskovalnega procesa (študije, javna predavanja, raziskovalna poročila); zbirko uredniško vodi doc. dr. Alenka Gril.

Dostop do Digitalne knjižnice:
www.pei.si/digitalna-knjiznica/

HENRY DAVID
THOREAU:
DO ČESA
POGOSTO
PRIPELJE
IZOBRAŽEVANJE?
IZ SVOBODNO
VIJUGAJOČEGA
POTOČKA
NAREDI RAVEN
KANAL.

Znanstvena konferenca

26

Pedagoški inštitut (PI), Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije (SLODRE) ter Center Republike Slovenije za mobilnosti in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) od leta 2016 vsako leto organiziramo znanstveno konferenco »Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju«. Osnovni cilj nacionalne znanstvene konference je diseminacija rezultatov raziskav ter izmenjava izkušenj, identifikacija ključnih problemov, izzivov in ovir v vzgoji in izobraževanju ter spodbujanje in razvoj raziskovanja nasploh. Zadnji dve leti ima konferenca kot svoj cilj izpostaviti tudi vlogo in pomen mednarodnega sodelovanja kot podpore vzgoji in izobraževanju, pri čemer pa, seveda, ostaja odprta za vse druge pristope in usmeritve.

Vsako leto na konferenci komisija za priznanja in nagrade Pedagoškega inštituta, v sodelovanju z društvom SLODRE, podeli tudi tri priznanja na področju raziskovanja vzgoje in izobraževanja (priznanje za najboljšo doktorsko delo na področju raziskovanja vzgoje in izobraževanja, priznanje za izjemne dosežke na področju raziskovanja vzgoje in izobraževanja ter priznanje za življenjsko delo na področju raziskovanja vzgoje in izobraževanja).

Več informacij o konferenci in priznanjih:
<https://www.pei.si/konferenca/>

PI pogovori

PI pogovori so poglobljene mesečne diskusije na različne teme, s katerimi se ukvarja Pedagoški inštitut. Po navadi potekajo vsako drugo sredo v mesecu, v Trubarjevi hiši literature. Teme sicer bolj ali manj sledijo dejavnostim, ki jih izvaja Pedagoški inštitut, vendar v bistveno širšem horizontu in izven strogega akademskega diskurza in njegovih metodologij. Gre za odpiranje prostora javnega premišljevanja, ki želi obuditi dejavno pluralnost perspektiv in izmenjavo mnenj o le-teh,

tako s strani gostujočih predavateljev kot poslušalcev. Temu primerno se ravna tudi izvedba, kjer se potencialna diskusija obravnava kot enakovreden in sestavni del posamičnega dogodka. Za Pedagoški inštitut to pomeni dvoje: da odpre razpravo o širšem kontekstu svojih dejavnosti in da ta kontekst podvrže nujnemu premisleku, v temu primeru, kar najbolj javnega značaja. **27**

Obravnavane teme in dostop do posnetkov:
www.pei.si/category/pi-pogovori/

Kontakti

Pedagoški inštitut

Gerbičeva 62, 1000 Ljubljana, Slovenija

t 01 420 12 40/42

mob 031 638 052, 031 638 053

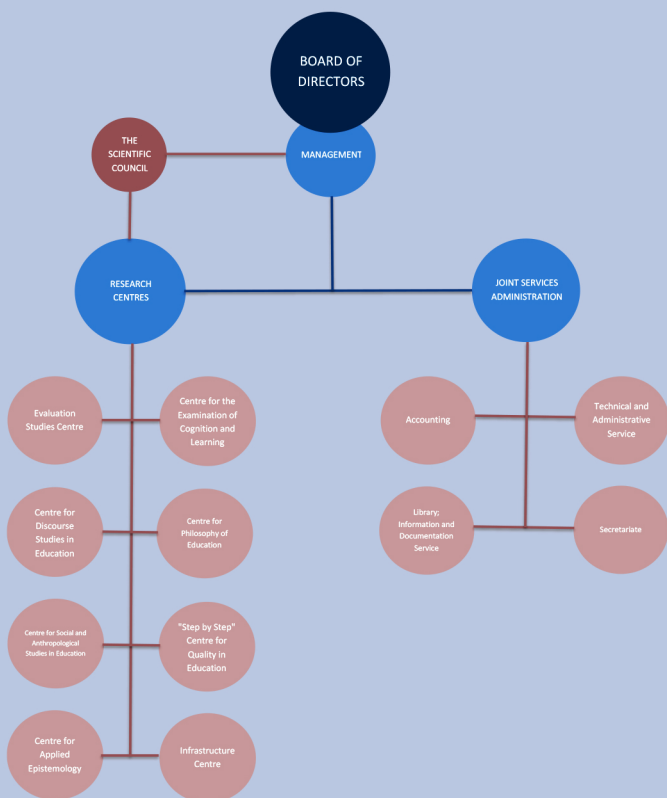
f 01 420 12 66

e tajnistvo@pei.si, pedagoski.institut@pei.si

www.pei.si

Davčna številka: SI68705093

HERBERT
SPENCER:
VELIKI CILJ
IZOBRAŽEVANJA
NI ZNANJE,
TEMVEČ
DELOVANJE.

The background of the page features two large, stylized letters, 'P' and 'I', in a light blue-grey color. The 'P' is on the left and the 'I' is on the right, both rendered in a serif font. The 'P' has a thick vertical stem and a curved top that extends to the right. The 'I' has a thick vertical stem and a curved top that extends to the left. The letters are positioned such that they frame the central text.

PEDAGOŠKI INŠTITUT

P

A few facts

Ljubljana 2019